

TAKARÉKOS HÁZTARTÁSI ÚTMUTATÓ

Tartalomjegyzék

Előszó.....	2
1. Vásárlásaink általánosságban.....	3
2. Napi vásárlások – idényvásárlás	5
2.1. Napi és idényvásárlásokról általában	5
2.2. Karácsony, húsvét.....	6
3. Impulzusvásárlás – a feleslegeset is megvesszük	7
4. Akciók-reklámok.....	8
5. Internetes vásárlások	10
6. Hol, hogyan, mivel? - Körülmények, üzlettípusok	13
6.1. Üzlettípusok	13
6.2. Fizetés: bankkártya vagy készpénz?.....	14
7. „A tisztaság fél egészség” – Na de milyen áron?.....	15
7.1. Mosószerek, öblítők	16
7.2. A szódabikarbóna	17
8. Fűtés energiatakarékosan	24
8.1. Általános tudnivalók	24
8.2. A tükörfólia varázsa.....	25
8.3. Sötétítő függöny: Miért van, ha nem használjuk?	25
8.4. Fűtés a megfelelő anyaggal	25
9. Hűtés energiatakarékosan.....	26
9.1. Általános tudnivaló	26
9.2. Az energiaosztályokról	26
9.3. Mekkora az ideális?.....	27
9.4. Hova tegyük?.....	27
9.5. A használatról röviden	28
10. Légkondicionálás energiatakarékosan	29
11. Vízfogyasztás csökkentése	29
11.1. Általános tudnivalók.....	29
12. Fény energiatakarékosan.....	31
12.1. Általános tudnivalók	31
12.2. Energiatakarékos égők	32
12.3. A jövő fényforrása a LED.....	34
13. Apró takarékosági trükkök a konyhában	37
13.1. Általános tudnivalók	37
13.2. Villanytűzhely vagy mikrohullámú sütő	38
14. Háztartási kisgépek és az energiatakarékoság	40
14.1. Energia megtakarítás a mosás közben	40
14.2. Energia megtakarítás számítástechnikai eszközök használata közben	42
14.3. Energia megtakarítás a szórakoztató elektronika alkalmazásakor	43
14.4. Stand-by üzemmód.....	43

Előszó

A tavaly ősze begyűrűzött pénzügyi válság és a gazdasági recesszió érzékenyen érinti a lakosságot. Nő a munkanélküliség, csökken a fogyasztás, és romlik a háztartások hitel-visszafizető képessége, de változnak az energiatakarékossági, energiahasználati szokások is.

Manapság egyre nagyobb értelmet nyer a takarékoskodás a háztartások életében. Azonban ezt sokan párosítják azzal, hogy le kell mondaniuk valamiről, hogy ezáltal pénzt spórolhassanak meg. Pedig nem. Nem jár lemondással az, ha az életünket okosan, ésszerűen alakítjuk ki. Gyakran érezzük azt, hogy milyen jó lenne egy kicsivel több pénzt keresni. Ez a kívánság akkor merül fel leginkább, amikor számláinkat fizetjük be. Gondoljunk a fűtési vagy a villanyszámlákra. Az egyik módja tehát, hogy jövedelmünk nagyobb része maradjon a zsebünkben, ha munkahelyet váltunk, ahol több pénzt kereshetünk. Ez viszont egyáltalán nem könnyű. Egy biztos munkahelyet nem sokan adnak fel a bizonytalanért. Egy másik módja annak, hogy úgy érezzük, több pénzünk van, a takarékoskodás. Ha kevesebb gázt, vizet, villanyt használunk, akár több tízezer forintot is megtakaríthatunk évente.

Sokan vagyunk, akiknek napról napra meg kell tervezni kiadásainkat, ennek ellenére hónap végére alig jövünk ki keresetünkéből, vagy netán teljesen lenullázzuk bankszámláinkat, esetleg egy nem várt tétel komoly gondot okoz számunkra. Biztosan mindenkinek ismerős a következő mondat egy-egy bevásárlásból hazatérve: „már megint sokat költöttem”. Elsőre talán nem tudjuk hogyan, de abban biztosak vagyunk, hogy valamit változtatnunk kell.

Eltérés lehet a vásárlók jövedelmei, iskolai végzettségük, szokásaik között, de mindentől függetlenül bárkinek jól jön egy-két hasznos tanács a háztartásban. Jelen fogyasztóvédelmi zsebkönyvvel abban szeretnénk segítséget nyújtani, hogy néhány praktikával és egy kis odafigyeléssel miként takarékoskodhatunk, hogyan csökkenthetjük mindennapi kiadásainkat, azaz hogyan költhetünk kevesebbet egy-egy háztartást vezetve. Fogyasztóvédelmi zsebkönyvünket fellapozva érdemes a témaköröket alaposan átolvasni, a megfogalmazott információkat figyelembe véve mérlegelni, és ha szükséges, változtatni vásárlási, lakásfenntartási, energiafelhasználási szokásainkon.

1. Vásárlásaink általánosságban

A magyar háztartások fogyasztása időről időre csökken annak ellenére, hogy egyre többször emlegetik a válság végének közeledtét.

A begyűrűzött válság hatására közvetlen érdekeinket tartjuk szem előtt, leginkább azt, hogy mire mennyit költünk, vagy a hónap végén mennyi marad a zsebünkben.

Kutatások szerint a korábbinál is nagyobb az ár-érzékenység, mára a lakosság több mint fele tájékozódik az árakról vásárlás előtt. Jobban odafigyelünk a promóciókra, előtérbe kerül a takarékoság. Még mindig az írott szóróanyagból tájékozódunk legtöbbször, vagy a televízióból, rádióból, sőt az interneten is egyre többen utánajárunk, hogy mi hol kapható olcsóbban.

INFORMÁCIÓ (i):

Érdekes, hogy míg a fejlett országokban inkább az olcsóbb termékeket vásárolják, addig a magyarok a vásárlások csökkentésével reagálnak a megváltozott gazdasági helyzetre. Azaz mennyiségben kevesebbet vásárolunk, igyekszünk kevesebbet költeni, viszont a megszokott termékeket, még ha ritkábban is, de megvásároljuk.

Megfigyelhető, hogy képesek vagyunk akár több üzletbe is betérni, hogy a kívánt cikkekhez minél alacsonyabb áron jussunk hozzá.

A tartósan magas infláció miatt a hazai fogyasztóknak meg kellett tanulni együtt élni a megváltozott helyzettel: az évente kiszámíthatatlanul és kedvezőtlenül változó adórendszerrel, reálbércsökkenéssel, a bizonytalansággal és munkanélküliséggel. Ezek következtében a magyar lakosság magatartásában megjelentek bizonyos úgynevezett infláció elleni védekező mechanizmusok, megváltoztak a vásárlási szokások.

Általában jellemző, hogy:

- az olcsóbb termékeket keressük
- elhalasztjuk, nem tervezzük a nagyobb értékű beszerzést
- árleszállításkor vásárolunk
- kevesebbet költünk ruházkodásra, szórakozásra, nyaralásra
- feléljük a megtakarításainkat
- mellékkeresetre próbálunk szert tenni.

Na de valójában miért is vásárolunk? Azért, mert valamilyen előnyöket keresünk, vagy várunk el a termék megvásárlásától vagy a szolgáltatás igénybevételeitől.

A vásárlás folyamatát tekintve a vásárlási döntés a marketinges szakemberek szerint már jóval a tényleges vétel előtt megindul, azzal a momentummal, amikor elkezdünk tájékozódni az adott termékről, szolgáltatásról.

INFORMÁCIÓ (i):

A vásárlás valójában öt szakaszra osztható: a szükséglet felismerésére, az információk gyűjtésére, a választásra a kínálatból, a vásárlás lebonyolítására és a birtokbavételre, valamint a használatbavétel utáni tapasztalatok értékelésére.

A vevő problémája ebben az információkkal zsúfolt világban: *"vásárláskor milyen tulajdonságokra fordítsam a figyelmemet?"*

Ezt nagyon jól igyekeznek kihasználni a marketingszakemberek, és már a szükséglet felismerésében „segítenek” nekünk a különféle ajánlatokkal, reklámokkal, olyan érzést keltve, hogy a szóban forgó termék / szolgáltatás nélkülözhetetlen a számunkra a kiemelt (többlet) tulajdonságai miatt, így ezáltal mindenképp meg kellene azt vásároljuk.

Ahhoz, hogy később ne bánjunk meg egy-egy vásárlást – gondolok itt azokra a termékekre, szolgáltatásokra, amelyek nem napi vásárlási cikkek -, mindenképp mérlegeljünk, gondoljunk utána mielőtt a beszerzési útra elindulunk:

- vajon tényleg szükségünk van-e a termékre/szolgáltatásra,
- megfelelő-e az ár-értékarány, azaz nem túl drága-e a többi hasonló típushoz képest,
- tudom-e megfelelő ideig használni, vagy egy-két hónap után megunom; kimegy a divatból; elavul.

PRAKTIKUS TANÁCSOK:

- Vezessük kiadásainkat legalább 1-2 hónapig! Gyűjtsük össze a számlákat, nyugtákat, hogy aztán megfelelően mérlegelve átértékelhessük igényeinket! Hónap végén a lista hosszától elképedve talán ráébredünk, hogy amiről eddig semmiképp nem tudtunk lemondani, mégsem képezik létszükségünket, ezáltal pénzt takaríthatunk meg.
- Minden vásárlás után a nyugtát, számlát, jótállási jegyet célszerű megőrizni a későbbi, esetleges igényérvényesítés miatt is!

2. Napi vásárlások – idényvásárlás

2.1. Napi és idényvásárlásokról általában

Vannak olyan termékek, amelyeket minden nap megvásárolunk (ezek a napi fogyasztási cikkek), másokat csak hetente, vagy havonta. Bizonyos cikkeket pedig csak egy-egy idényben, vagy idényváltáskor, pl. karácsonykor, húsvétkor, tavasszal, ősszel.

Általában a napi fogyasztási cikkek azok, amelyekről semmilyen körülményben nem mondunk le, mert létszükségletünket képezik (kenyér, tej, tojás, hús, zöldség-gyümölcs), viszont a válság hatására köztudottan kevesebbet vásárolunk az úgynevezett luxus- vagy élvezeti cikkekből, mint például a csokoládé, tömény szeszesitalok, rágcsálnivaló. Ezen kívül igyekszünk kevesebbet költeni szórakozásra, nyaralásra, jobban átgondoljuk a műszaki cikkek vásárlását, illetve, hogy rendeljünk-e ételt étteremből, vagy inkább magunk készítjük el azt.

INFORMÁCIÓ (i):

Bizonyos vevőrétegek olyan élvezeti cikkekről, amelyeket rendszeresen vásárolnak, általában nagyobb áremelkedés ellenére sem mondanak le. Gondoljunk itt azokra a hölgyekre, akik a ruházkozásban mindig a legújabb divatot követik, vagy a kizárólag gépjárművel közlekedők akkor sem fognak tömegközlekedésre váltani, ha az üzemanyag ára jelentősen növekszik.

A napi fogyasztási cikkek beszerzési helye: manapság egyre kényelmesebb világot élünk, a vásárlók ugyanis nem szívesen utaznak sokat a mindennapi termékek megszerzése érdekében, inkább egyéb elvárásaikból engednek.

A hölgyekre inkább jellemző, hogy többet utaznak azért, hogy az elképzelésüknek minél inkább megfelelő üzletben vásároljanak - ők általában ritkábban, de nagyobb mennyiségben szerzik be a napi fogyasztási cikkeket.

Némileg más a helyzet, ha gépkocsival indulnak el a bevásárló körútra, ezekre leginkább hétvégén kerül sor. Ilyenkor ugyanis több a szabadidő, ezzel párhuzamosan hajlamosak vagyunk többet is költeni.

PRAKTIKUS TANÁCSOK:

- **Ne induljunk el vásárolni éhesen, mert ebben az esetben gyakran olyan termékeket is a kosarunkba teszünk, amelyeket egyébként nem vennénk meg!**
- **Készítsünk listát vásárlás előtt, azaz tudatosan tervezzük meg, mi az, amire tényleg szükségünk van!**
- **Vásárlás előtt ne együnk édességet, mert ilyenkor hajlamosabbak vagyunk többet költeni, mint egyébként!**

- **Ne csábuljunk el a pénztárában, leginkább itt helyezik el az impulzusvásárlásra csábító termékeket, (valamint azokon a helyeken, ahol mindenki elhalad, megfordul)!**

2.2. Karácsony, húsvét

Karácsonykor, húsvétkor, tehát nagyobb ünnepekkor hajlamosak vagyunk többet költeni, mint kellene. A vendégsereg, a szeretteink igényeinek kielégítése érdekében felhalmozunk mindenféle finomságot, hetekig ajándékokra „vadászunk”. Némegyszer az is előfordul, hogy a nagy igyekezet ellenére nem találjuk meg a megfelelő praktikus ajándékot, így akinek szántuk, nem örül annyira; vagy túl sok ételt főzünk, és az ünnepek leteltével megy a maradék a kukába.

Legjobb, ha ilyenkor kicsit leülünk, és átgondoljuk, mire van szeretteinknek valóban szüksége, próbáljunk olyan dolgokat vásárolni, amit éveken át tudnak használni! (Ha lehetséges, kézzel készítsük el ezeket! Az alapanyag beszerzési ára általában kevesebb, mint a készen kapható termékeké, és ez esetben szívünk-lelkünk belekerül az ajándékba.)

INFORMÁCIÓ (i):

Vásárlási kedvünk a gazdasági válság ellenére sem csökken az ünnepek közeledtével, viszont költési és a hitelfelvételi hajlandóságunk igen.

Rohamos léptekkel nő az interneten vásárlók száma. Tény, hogy a netezők többet költenek, de a megajándékozottak általában elégedettebbek is a választott termékekkel.

Az interneten vásárlók leginkább azt emelik ki, hogy ez a vásárlásnak egy gyors és kényelmes módja, illetve a weben keresztül olyan termékekhez is hozzájuthatnak, melyeket egyébként egy hagyományos üzletben nem biztos, hogy megkapnak.

PRAKTIKUS TANÁCSOK:

- **Ha ünnepekre -vagy bármikor máskor is - élelmiszert vásárolunk, amit mindenképp nézzünk meg: az a MINŐSÉGMEGŐRZÉSI IDŐ!**
- **Műszaki termékek esetén mindig keressük a magyar nyelvű használati-kezelési útmutatót, hiszen ez segít a helyes kezelés elsajátításában!**
- **Minden esetben őrizzük meg a vásárlást igazoló nyugtát, blokkot, számlát, valamint a jótállási jegyet, hogy későbbi esetleges igényünket érvényesíthessük!**
- **Próbáljuk ki / fel az ajándékba szánt termékeket! A kötelező jótállás alá eső termékek esetében 3 napon belül cserét kérhetünk, ha annak valós minőségi hibája van!**

- Ha javíttatni viszünk egy terméket, csak átvételi elismervény ellenében adjuk oda, illetve a javítás végén annak időtartama kerüljön rá a jótállási jegyre, mert ilyenkor annyival hosszabbodik a jótállás!

3. Impulzusvásárlás – a feleslegeset is megvesszük

Az impulzusvásárlásokon azokat a költségeket értjük, amelyeket előre nem terveztünk be, az adott üzletben hirtelen döntünk bizonyos cikkek megvásárlásáról. Ezek akkor fordulnak elő velünk leginkább, ha nem készülünk fel a bevásárlásra, nem gondoljuk át, hogy pontosan milyen termékre van szükségünk. Jellemzője, hogy a döntések erős érzelmi alapon nyugszanak, döntéseinket a minket érő ingerek befolyásolják. A legfontosabb ingerek, amelyek vásárlásra ösztönöznek:

- kellemes bolti atmoszféra
- árleszállítások, akciók
- áruehelyezés: nagy tömegben helyezik el az árucikkeket.

Tény: kutatások támasztják alá, hogy vásárlásaink 40%-a impulzusvásárlás. Az ilyen vásárlásokra általában a nők hajlamosak – saját bevallás szerint is, valamint a több főből álló családoknál gyakoribb. Az életkor növekedésével egyenes arányban csökken a hajlandóság a nem tervezett vagy "felesleges" árucikkek megvásárlására. Ez a vásárlástípus a nem rendszeresen vásárolt termékeknél gyakoriak, míg napi cikkeknel inkább a vásárlási automatizmus a jellemző.

INFORMÁCIÓ (i):

Impulzusvásárlásra csábítanak a pénztárázóban elhelyezett akciósan leárazott cikkek, valamint azokon a helyeken érdemes odafigyelni, ahol mindenki elhalad, például a bejáratnál szemben lévő sor, a kenyérhez, pékárukhoz vezető sorok, a pénztárhoz vezető sorok. Gyakori impulzustermékek az édességek, kis értékű, tetszetős csomagolású termékek.

PRAKTIKUS TANÁCSOK:

- Írjunk bevásárlólistát! Az üzletbe betérve csak azokat a cikkeket tegyük a kosarunkba, amelyek szerepelnek a listánkon!**
- Ne csábuljunk el a kritikus területeken (pénztárázó, akciós sorok)!**
- Az üzlet kirakatai előtt se bámészkodjunk túl sokáig, ugyanis ez is alapot adhat a nem tervezett vásárlásoknak!**

4. Akciók-reklámok

A megváltozott gazdasági helyzet következtében a fogyasztók elég nagy része későbbre halasztja egy-egy vásárlását, vagy kevesebb terméket vesz, míg mások igyekeznek leértékeléskor vásárolni.

Magyarországon a vásárlási döntéseket jobban befolyásolja az európai átlagnál a tévéből és nyomtatott sajtóból szerzett információ, a látható hirdetések, valamint a vállalatokról, márkákról szerzett korábbi tapasztalatok. Ugyanakkor az információs társadalom elterjedésével egyre nagyobb szerepet játszik az interneten beszerezhető információ is.

Internetről is tájékozódunk a banki szolgáltatásokról, hitelfelvételi lehetőségekről, különböző műszaki termékekről, mint például a divatos mp3 lejátszók, mobil telefonok, ruházatai cikkek.

A reklámok és akciók figyelemfelkeltő hatásúak a legtöbb átlagos fogyasztóra, egyre inkább eltűnnek a lojális vásárlók. Egy-egy leárazás, árzuhanás következtében a forgalmazóknak tartaniuk kell a hűtlenkedőkkel. A kényelem és a széles választék is döntő befolyásoló a hűtlen vásárlók preferencia rendszerében. A hűségesség megtartása is változik reagálva a piaci változásokra, ingerekre, mégpedig úgy, hogy ha háromszor rossz tapasztalat éri őket, másik üzletet választanak. Természetesen a forgalmazók, kereskedők a marketingkommunikáció eszközeivel próbálnak ránk hatni, magukhoz csalogatni, ezzel növelve a piaci részesedésüket.

A nagy akciók elterjedő eszközei a **vásárlási kuponok**. Vannak olyanok, amelyek internetes oldalról tölthetők le ingyen, és csak bizonyos üzletben vásárolhatók le, valamint a másik közismert csoport a kupongyűjtő füzetek. Ezek általában a drogériákban nyújtanak 10-15% mértékű kedvezményt bizonyos összegű vásárlás után.

Az akciók rengetegében azonban vigyázni kell, ne essünk át a „ló túlsó oldalára”! Ne keressük feltétlenül a legolcsóbb termékeket, mert köztudott, hogy a legolcsóbb nem mindig a legolcsóbb! Tartós, minőségi terméket választva lehet, hogy a következő években nem kell az adott termékre költenünk.

Jó lehetőségeket kínálnak az antikváriumok, használtruha boltok, mert így olcsón, jó minőségű egyedi darabokat szerezzünk be az egész családnak. Biztosak lehetünk benne, hogy az utcán nem jön velünk szembe egy ugyanolyan darab, nem válik tömegcikké az általunk viselt kedvenc.

Némi szerencsével ugyan, de találhatunk olyan helyeket, ahonnan a gyerek farsangi jelmezét is beszerezhetjük, vagy jelmezkölcsönzőben is keresgélhetünk, így nem kell az egyetlen napig hordott

jelmezért egy vagyont kifizetnünk. Esetleg ha van egy nagymamánk, aki szívesen megvarrná a ruhadarabot, jelmezt, kérjük meg! Ez esetben is egyedi darabokra tehetünk szert.

Érdeklődhetünk ismerőseinknél, hátha vannak olyan ruháik, amelyeket kinőttek, nem hordanak, szívesen nekünk adnának!

Nem árt azonban itt is ésszel vásárolgatni! Ezzel másoknak kárt is okozunk, mégpedig a magyar ruházati termékeket piacának, a magyar forgalmazóknak, hiszen az országba áramló olcsó bálás ruha, jelentős mértékben befolyásolja az amúgy is törékeny piaci egyensúlyt.

Szüleink régi darabjai között is találhatunk olyat, ami jó minőségű, és mára már megint divatos. Kérjük meg őket, engedjék meg, hogy kimazsolázzuk belőle a még használhatókat! Nem is hinnénk, micsoda „kincsekre” lelhetünk.

A reklámozás a mai helyzetben a piacon való megerősödéséhez, az ottmaradáshoz elengedhetetlen. A folyamatos emlékeztető és megerősítő reklám az, ami fenntartja az érdeklődést a fogyasztókban a már megismert termékcsoporthoz. Ezáltal készítet minket arra, hogy újra és újra ugyanazokat az árucikkeket válasszuk.

INFORMÁCIÓ (i):

A reklámoknak vannak bizonyos funkciói, amelyeknek mindenképp érvényesülnie kell. Tájékoztató jelleggel fel kell keltenie a potenciális fogyasztó érdeklődését. Emellett befolyásolnia kell, nem a termék tulajdonságainak részletes, mindenre kiterjedő ismertetése hat ránk, hanem azoknak az előnyüknek hangsúlyozása, amit a felhasználónak nyújtanak.

Emlékeztető funkciója az érdeklődés fenntartására, a figyelem ébren tartására irányul.

Ezekon kívül fontos követelmény a reklámmal szemben, hogy a valóságnak megfelelő adatokat közöljenek a termékről, szolgáltatásról, valamint érdemes tudni, hogy az áru túldicsérése szintén veszélyes.

PRAKTIKUS TANÁCSOK:

- Figyeljük az aktuális akciókat a kedvenc üzleteinkben, és inkább olyankor vásároljunk meg egy-egy terméket, amikor azt a szokásosnál alacsonyabb áron kínálják!

DE

- Ne dőljünk be azonnal, ellenőrizzük, hogy az akciós cikk tényleg kevesebbe kerül-e!

- Próbáljunk szezon végén vásárolni olyan (főként ruházati) termékeket, amelyekre a

következő évben is szükségünk lesz, ekkor ugyanis általában olcsóbban juthatunk hozzájuk!

5. Internetes vásárlások

A magyar lakosság vásárlás előtt leginkább műszaki termékekről, utazási szolgáltatásokról tájékozódik az interneten.

Az internetes vásárlásnak állítások szerint számtalan előnye van. A fogyasztó, illetve a forgalmazó szemszögéből is. Csak hogy egy példát említsünk, a forgalmazónak nem kell számolnia az üzlethelyiségeinek fenntartási költségeivel, tehát mondhatjuk azt, hogy az egyes termékek vételárára közvetve nem hatnak ezek a kiadások.

INFORMÁCIÓ (i):

Az internetes vásárlásra vonatkozó legfontosabb szabályok a teljesség igénye nélkül

A weblapon megjelenő tartalom egy felhívás ajánlattételre, vagyis akár egy kirakatként funkcionál, ezért a szerződés megkötésére a vevő tesz ajánlatot. Az ajánlatra a vállalkozásnak 48 órája van válaszolni, ennek a tartalma lehet elfogadó vagy elutasító, illetve lehet új ajánlat is. A szerződés akkor jön létre, amikor a felek megegyeztek minden lényeges kérdésben (**ár, szállítási feltételek, stb.**).

Korábban még előfordult, ma már szerencsér nem találkozni azzal a gyakorlattal, amikor egyetlen klikk elég a megrendeléshez. Erre vonatkozik az úgynevezett **one-click-order tilalma**. A tilalom lényege, hogy az ajánlat elküldése előtt összesítve, áttekinthető módon fel kell tüntetnie az oldalnak, miből mennyit és mennyiért rendelünk, mielőtt véglegesítenénk az ajánlatot, és létrejönne a szerződés.

A neten keresztül történő vásárlásokhoz is hozzátartozik a forgalmazókat terhelő tájékoztatási kötelezettség. Ki kell terjednie a cég adataira, a szerződés tárgyának lényeges elemire, árára (áfával), a járulékos költségekre (fuvardíj, szállítási vagy postaköltség), **az elállás jogára**, stb. Ennek egyértelműnek, pontosnak és közérthetőnek kell lennie, az igénybe vett távközlő eszköznek (ebben az esetben az internet) megfelelő módon közölve. A tájékoztatást legkésőbb a szerződés teljesítése során, az írásbeli megerősítéssel a fogyasztó rendelkezésére kell bocsátani. Ilyenkor már további kötelező tartalmi elemként megjelenik a **panaszkezelésről**, az **esetleges jótállás feltételeiről** és a szerződés teljesítését követően igénybe vehető **kiegészítő szolgáltatásokról** szóló információk

megjelenítése is.

A sokat vitatott elállási jog

A fogyasztó a szerződéstől nyolc munkanapon belül **indoklás nélkül** elállhat; ez azt jelenti, hogy nem vagyunk kötelesek magyarázkodni. **Téves rendelés** esetén is jogunk van az elálláshoz.

Figyeljünk oda, ne hagyjuk magunkat becsapni! **Ha a termék átvételéig nem kaptuk meg a fentebb leírtak szerinti írásbeli tájékoztatást, akkor annak kézhezvételétől számítva élhetünk a 8 munkanapos elállási jogunkkal.** Három hónap elteltével azonban már nincs lehetőség az elállásra a tájékoztatás elmaradása esetén sem.

Ha a szerződés szolgáltatás nyújtására vonatkozik, akkor a megkötés napjától kell a 8 munkanapot számítani. Fontos kivétel, hogy **amennyiben a vállalkozás beleegyezésünkkel megkezdte a teljesítést, nem élhetünk a 8 munkanapon belüli elállás jogával.**

Írásban történő elállás esetén az a nyilatkozat számít időben megtettnek, melyet a határidő lejárta előtt postára adtak, illetve elküldtek. E-mail esetében tehát nincs jelentősége annak, hogy mikor olvasta el a címzett, amint hozzáférhetővé válik a levelünk (gyakorlatilag az elküldés pillanatában), közöltnek tekinthető.

A vállalkozás elállás esetén köteles haladéktalanul, de legkésőbb 30 napon belül visszatéríteni a fogyasztó által kifizetett **teljes összeget.**

A fogyasztót kizárólag a termék visszaszolgáltatásával kapcsolatos költségek terhelik. Ezen felül a nem rendeltetésszerű használatból eredő esetleges károk megtérítését is követelheti a vállalkozás, persze ehhez bizonyítania kell ennek tényét (**független szakértővel, saját költségén**).

Nem állhatunk el a szerződéstől, ha:

- Hang-, képfelvétel, számítógépes szoftvert vásároltunk és annak csomagolását felbontottuk.
- Hírlap, folyóirat és időszaki lap vásárlása esetén.
- Szerencsejáték-szerződés esetén.

PRAKTIKUS TANÁCSOK:

- **Vásárlás előtt igyekezzünk minél több információt szerezni a venni kívánt termékről és az árusító weboldalról!**
- **A hozzászólásokat nem kell készpénznek venni! Inkább nézzünk több helyen utána a vásárolni kívánt terméknek / szolgáltatásnak!**
- **Ha van elérhető egy közeli boltban is egy termék, menjünk el és nézzük meg, mielőtt internetről megrendeljük azt!**
- **Ha magánszemélytől vásárolunk, nézzük meg, milyen visszacsatolások vannak az illető korábbi vásárlóitól (feedback)!**
- **Figyeljünk arra, hogy egyetlen kattintással nem lehet rendelni! Azok ugyanis nem szabályosak!**
- **Elállási jogunk gyakorlásakor a visszaküldés költsége minket terhel, de ne keverjük ezt össze a jótállási igény érvényesítésével, amikor is a szerződés szerű állapot megteremtésével kapcsolatos költségek a forgalmazót terhelik! (Az ettől eltérő megállapodás semmis!)**
- **Nincs levásárlás! Ha jótállási idő alatt rendeltetés szerű használat mellett meghibásodott termék nem javítható, nem cserélik, akkor visszajár a vételár.**
- **Nincs levásárlás akkor sem, ha 8 munkanapon belül elállunk. A forgalmazó köteles legkésőbb 30 napon belül az eredeti(!) vételárat visszafizetni!**
- **Nincs amortizáció! Ha 8 napon belül elállunk, nem kell megfizetni azt az értékkülönböt, ami a rendeltetés szerű használatból ered.**
- **Ha a megrendelés visszaigazolása után, de a kiszállítás előtt valamilyen okból meggondoljuk magunkat, próbáljunk meg kapcsolatba lépni a forgalmazóval és közölni vele ezt, hiszen így felesleges plusz költségtől kímélhetjük meg.**
- **Nem állhatunk el 8 munkanapon belül, ha szolgáltatás nyújtására irányuló szerződést kötöttünk, és a beleegyezésünkkel a vállalkozás megkezdte a teljesítést. (további kivételek a cikkben)**
- **Számla, nyugta, blokk vagy átvételi elismervény hiányában tagadjuk meg a termék átvételét!**
- **Visszaélés esetén haladéktalanul forduljunk az illetékes fogyasztóvédelmi hatóságokhoz. Ingyenes jogi tanácsért pedig a Fogyasztóvédők Magyarországi Egyesülete legközelebbi irodájához.**

6. Hol, hogyan, mivel? - Körülmények, üzlettípusok

A megváltozott helyzetben jól nyomon követhető, hogy változnak a vásárlási szokások is a körülményeket tekintve. Jobban odafigyelünk az üzlettípusokra – mit hol érdemes -, arra, hogy miből mennyit célszerű a kosarunkba pakolni, a vásárlás végén sokszor az sem mindegy, hogyan, mivel fizetünk. Mindezek háttérében persze ugyanaz az ok húzódik meg: szeretnénk kevesebbet költeni, gazdaságosabban élni.

A válság miatt az érzékenység még inkább kézzel fogható, mint azelőtt. A márka-hű vásárlók, akik eddig ragaszkodtak a jól bevált, megszokott termékekhez, gyakran megváltoztatják korábbi preferenciáikat; sok esetben ők is kereskedelmi márkás termékeket választanak.

Ha tehetjük, érdemes **nagyobb kiszereleéseket**, vagy **multipack csomagokat** vásárolni, ezek általában kedvezményes áron szerezhetők be. (Ilyen esetekben jelennek meg a legtöbbször a „2-t fizet, 3-at kap” akciók.)

INFORMÁCIÓ (i):

A kereskedelmi márkás termékek, multipack csomagok szinte minden bolttípusban megtalálhatók, de a legtöbbből a diszkontokban válogathatunk.

A minőség és ár után egyre fontosabb szemponttá válik, hogy magyar terméket vásároljunk. Egyre többen mondják: ha módjukban áll, inkább a magyar terméket választják. Noha előfordul, hogy a magyar termékek a külföldiekhez képest többbe kerülnek, az árkülönbség „eltörpülhet”, ha arra gondolunk, hogy ezt választva a hazai termelőket, kereskedőket támogatjuk.

6.1. Üzlettípusok

Vásárlási körülményeinket az is jellemzi, hogy mely bolttípusokban, mikor, kivel intézzük kis- illetve nagybevásárlásainkat.

Eltűnni látszanak a hazai kisboltok, viszont a friss kiflit, kenyeret még mindig onnan hozzuk, azaz reggeli bevásárlásainkat még mindig ott intézzük. Általában a férfiak térnek be oda előszeretettel, ugyanis felmérések szerint ők azok, akik nem szeretnek több helyen vásárolni.

A hétvégi nagybevásárlások továbbra is jobbra a szuper- illetve hipermarketekben zajlanak, és bár a költségek egyre csökkennek, a multik igyekeznek óriási leárazásokkal, akciókkal rávenni minket a vásárlásra. Ezekben az üzlettípusokban elsősorban az élelmiszerek értékesítése a meghatározó.

Az élelmiszerek forgalmazásában növekvő tendenciát mutat a diszkontok és a hazai láncok piaci részesedése, ennek háttérében szintén a forgalmazók árcsökkentése, valamint a háztartások gazdaságos szempontú vásárlásai állnak.

Nem mellékes, hogy illatszerboltokba, drogériába is egyre szívesebben járunk, az egyes termékcsoportok széles és mély választéka miatt. Ezekben az üzletekben elérhető áron juthatunk hozzá például a különféle hajfestékekhez, általános háztartási felszerelésekhez.

Melyek azok a szempontok, amelyek befolyásolnak, vagy kevésbé számítanak nekünk, fogyasztóknak egy üzlet, egy termék / szolgáltatás kiválasztásánál?

INFORMÁCIÓ (i):

Üzletválasztásnál befolyásoló tényező az alapterület, termékkála. Inkább kedvelik a kis alapterületű boltokat a férfiak, az idősebb korosztály, az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők, valamint a kis településeken élők.

Nem jelent előnyt, ha az üzletben kiegészítő szolgáltatásokat kaphatunk a nők, valamint a férfiak körében sem.

Legnagyobb különbség a nemek között, hogy a férfiak időt megtakarítva a legközelebbi üzletet keresik fel, addig a nők a takarékosagra törekedve inkább akciós termékeket vásárolnak meg.

Ebből kifolyólag a férfiak általában többet költenek majdnem minden termék- vagy szolgáltatástípusra, a kommunikáció, szépségápolás azok, amelyekben a hölgyek állnak az élen.

PRAKTIKUS TANÁCSOK:

- **Multipack csomagokat, nagyobb kiszemeléseket érdemes elsősorban keresnünk, mert ezzel általában pénzt takaríthatunk meg, melyek leggyakrabban diszkontokban fordulnak elő!**
- **Márkaboltok, butikok, üzletek helyett mehetünk piacra is, a minőség lehet közel vagy teljesen azonos, sőt, a piacokon általában a zöldség- gyümölcs áruk frissebbek, mint az üzletekben, közvetlenül a termelőtől, ezáltal elkerülhetjük a nagy-és kiskereskedő árrését.**

6.2. Fizetés: bankkártya vagy készpénz?

A vásárlás egyik utolsó mozzanata a vételár kifizetés, e folyamat következtében kerül az árucikk a birtokunkba. De hogy a fizetés milyen formában történjen - készpénzben vagy bankkártyával? Erről eltérő vélemények vannak, jó pár érv szól a bankkártyás és készpénzes fizetés mellett és ellen is.

Készpénzes fizetés esetén kisebb az esély, hogy túllépjük a rendelkezésre álló keretünket, készpénzfelvételkor nem fizetünk jutalékot, viszont a bankkártyás vásárlások kényelmesebbek, főleg külföldi utazáskor. Elterjedőben van a kártyás fizetési mód, viszont a vásárlásainkat leginkább még mindig készpénzfizetéssel szeretjük intézni.

Hogy mégis melyik mellett érdemes dönteni, segítségül csokorba szedtünk néhány előnyt, illetve hátrányt ezzel kapcsolatban.

	Előnyök	Hátrányok
Készpénz	<ul style="list-style-type: none"> •mindig csak maximum annyit költünk, amennyi épp nálunk van 	<ul style="list-style-type: none"> •könnyebben elhagyhatjuk, elveszíthetjük •külföldre utazáskor a valutaváltás(ok) macerás(ak)
Bankkártya	<ul style="list-style-type: none"> •gyors és könnyű használni •kényelmesebb a készpénznél, csak egy kártyára kell „ügyelni” •nincs szükség pénzváltásra, ha külföldre utazunk, manapság már a legtöbb európai országban fizethetünk az itthon kibocsátott bankkártyával •külföldön történő fizetéskor nem kell fizetni a valutaváltó jutalékát •a túlköltekezés elkerülésére napi limit beállítására van lehetőség 	<ul style="list-style-type: none"> •nagy az esély a túlköltekezésre, bátrabban, könnyelműbben vásárolunk •bizonyos bankok jutalékot vonnak le tőlünk az ATM-ből történő felvételkor •az esetleges többlétszolgáltatások mint például az sms-értesítés többletköltséget hordoz magában •ellenőrizni kell a kártya érvényességét és az esetleges használatra vonatkozó korlátozást, ha külföldre utazunk

7. „A tisztaság fél egészség” – Na de milyen áron?

Manapság nagyon divatosak az úgynevezett szuperhatékony, intelligens **tisztítószerek**. Minden helyiségre külön-külön találhatunk tipikusan az adott területre alkalmazható szereket, amelyek szinte már helyettünk végzik a munkát. De vajon ugyanolyan hatékonyak-e, mint a régi szerek? Érdemes átgondolni, hogy egy-egy természetes anyag, amelyeket a háztartásban egyébként is megtalálhatunk, használható-e akár takarításra is.

Amikor egy adott tisztítószer mellett döntünk, járjunk utána, hogy kapható-e **utántöltős** formában. Így annak tartályát, flakonját csak egyszer vásároljuk meg.

Ha tehetjük, érdemes a **nagyobb kiszereléseket** keresni, vagy **multipack csomagokat** választani - amikor több darab van egy gyűjtőcsomagban - , ezek általában kedvezményes áron szerezhetők be.

7.1. Mosószerek, öblítők

Mosószerekre, öblítőkre is, valljuk be, egész sokat költünk, mégis elő-előfordul, hogy a mosás után mosószerezfoltosak maradnak a ruhák, vagy nem lesznek olyan tiszták, mint amilyennek mi azt elvárjuk. Amellett, hogy pénztárcánkat igencsak megterhelik ezen kiadások is, kutatások azt is igazolják, hogy a környezetbe kijutott „maradék” anyagok nem éppen környezet-kímélők.

Az **öblítők** egyik nagy hátránya az, hogy káros anyagot tartalmazhatnak. Például a benzyl alcohol-t, amely egy szintetikus illatanyag, ezek légzőszervi ingerlést válthatnak ki, fejfájást, szédülést okozhatnak.

Öblítők helyett használhatunk nyugodt szívvel ecetet. Az ecet fertőtlenítő-, és vízkőoldószer. Az öblítővízbe keverve lágyítja a mosott ruhát és színélénkítő. Az öblítőtartályba az előzőleg vízzel háromszorosára hígított húsz százalékos ecet ajánlott, a jelzés szerint, vagy egy csészényi! A háztartásokban alkalmazott, hígított ecet a környezetre nem ártalmas.

A citromlé gyenge, természetes sav, fehérítőszerként is használható, valamint nem utolsó szempont, hogy a természetben lebomlik.

Mosópor kontra mosószóda

A mosóporok a bennük található vegyi anyagok miatt nem éppen környezet-kímélők. Nem is gondolnánk, mi minden lehet benne: enzimek, tenzidek, vízlágyítók, fehérítőszer, lúgok, vázanyagok.

Ha csökkentjük a mosóporok használatát a háztartásokban, máris tettünk valamit a környezetünk megóvásáért, illetve nem mellékesen jóval több pénz maradhat a zsebünkben olcsóbb mosószereket választva. Mindemellett mosópor helyett készíthetünk mosószappanból szappanpelyhet, ha van egy kis időnk. A szappanpelyhely nagy előnye, hogy gyapjút is lehet vele mosni, illetve teljesen lebomlik, így környezetkímélőnek tekinthető. A mosószappan általában megtalálható illatszerboltokban.

	Előny	Hátrány
Mosószer, mosópor	<ul style="list-style-type: none"> · elterjedt, sok helyen könnyen elérhető · gépi és kézi mosáshoz is használható · léteznek vegyszermentes, illetve enzim nélküli mosószerek is, amelyek kimondottan kedvezők az érzékeny bőrűeknek 	<ul style="list-style-type: none"> · viszonylag drága · hozzávetőlegesen elég nagy adagokban használjuk · általában lerakódhatnak és le is rakódnak a tartályokon, így előbb utóbb megtelepszik a gépben a penész · általában nem környezetkímélők
Mosószóda, mosódió	<ul style="list-style-type: none"> · gépi és kézi mosáshoz is használható · a szokásos mosópor adag felével azonos hatékonysággal dolgozhatunk · általános tisztítószerként is használható vízlágyító, zsíroldó és tisztító hatása miatt · a leginkább környezetkímélő, mivel foszfátmentes, · könnyen lebomlik · olcsó 	<ul style="list-style-type: none"> · nehezebb hozzájutni

7.2. A szódabikarbóna

A **szódabikarbóna** hatása hasonlít a mosószódáéhoz, vízben jól oldódik. Sok helyen kapható, például szuper-, hipermarketekben, kisboltokban, diszkontokban, patikákban is.

Leginkább azért kedvelt, mert nagyon sok területen használható tisztítószerként a háztartásban: konyhában, gyomorégés ellen. Íme néhány alkalmazhatóság:

Alkalmazási terület	Alkalmazás módja
Konyhai alkalmazás	<ul style="list-style-type: none"> •zöldség főzésekor egy csipetnyivel megőrizhetjük a zöldség élénk színeit, húshoz adva pedig az hamarabb megfő •sütéshez is bátran használhatjuk sütőpor mellé, az eredmény: egyenletes tésztát kapunk •ha edényünkben odaégett az étel, forraljunk vízben szódadibikarbónát •lefolyótisztításhoz is bátran használhatjuk ecettel kombinálva
Vizes blokk	•csempe és wc tisztításra is kiválóan alkalmas súrolószerként
Szagelnyelő tulajdonság	•hűtőben, beépített szekrényben, cipőbe szórva elnyeli a kellemetlen szagokat, illetve megakadályozhatja a gombásodást
Fertőtlenítő hatás	•egy tál langyos vízbe áztassuk be fésűinket, manikűrkészletünket, smink ecseteinket
Kéztisztítás	•éppúgy használható, mintha szappannal mosnánk kezét
Körömfehérités	•egy tál langyos vízben feloldva kiváló körömfehéritő

Életünk rémei: a **foltok**

Alapszabály a folttisztításban, hogy a folt észlelése után rögtön kezdjük hozzá annak eltávolításához. Segítségként néhány természetes folteltávolító: citrom, fehér ecet, glicerin, tiszta alkohol, bórax. Mindenek előtt öblítsük ki az anyagot tiszta hideg vízzel, vagy óvatosan mossuk át szappannal.

INFORMÁCIÓ (i):

Fontos tudni egy általános szabályt: savas hatású szereket mint például az ecet, vagy citrom, lúgossal (szódadibikarbóna, mosószóda), míg lúgos hatásúakat savassal közömbösíthetünk.

Folttisztító kisokos

Fűfoltra legjobb a glicerin!

Golyóstoll, tinta: használjunk alkoholt!

Gyümölcsfoltot legkönnyebb eltüntetni, ha beáztatjuk tejbe vagy citromlébe az anyagot!

Izzadságfolt: langyos ecetes, szódadibikarbónás, vagy szalmiákszeszes vízben érdemes áztatni!

Kávé-, tea-, kólafolt: tojássárgájával kevert langyos víz, vagy ecetes és aztán öblítés ajánlott!

Mustárfolt: dörzsöljük be glicerines ronggyal, majd mossuk ki szappannal hideg vízben!

Penészfolt: erős szappanos oldat és só kerüljön rá, így tegyük ki napfényre és tartsuk nedvesen!

Rágógumi: jeget rá, dörzsöljük, majd ha megkeményedett, szedjük le!

Rozsdafoltra öntsünk savanyú tejet vagy citromlevet, majd dörzsöljük sóval, aztán vigyük ki a napra, és csak ezután mossuk ki!

Rúzsfoltt hideg tejszínnel vagy főzőmargarinnal dörzsöljük be, majd mossuk ki mosószódával!

Vérfolt hideg, sós vízben áztatás, majd mosás szappannal, vagy a keményítő és hintőpor is ajánlott!

Viaszfolt esetén legjobb, ha a ruhát a mélyhűtőbe tesszük, így ezután eltávolíthatjuk a viaszt!

Vörösborra legjobb a bóraxos oldat!

Zsírfoltt kiszedhetjük forró vizes atmoszféra után szóda-bikarbónával leöntve!

PRAKTIKUS TANÁCSOK:

- **Használjunk bátran mosószódát, mosódiót (fehér ruhák mosásánál csak mosószódát, színesekhez pedig a szokásos adag mosószer fele mellé tegyünk szódát, vagy mosódiót)!**
- **Tapasztaljuk ki az épp megfelelő mennyiséget! Mosószer esetén a gyártók előszeretettel javasolnak az elegendőnél nagyobb adagot, de vigyázzunk arra, hogy a mennyiség ne legyen túl kevés se, mert előfordulhat, hogy nem lesz tiszta a ruhánk**
- **Ne rakjunk se túl sok, se túl kevés ruhát a mosógépbe: rámehet a mosás hatékonyságára, próbáljunk mindig egész adag ruhát mosni, a félprogramok sosem túl energiatakarékosak!**
- **A mosás időtartamára is érdemes figyelni, ha túl hosszú programban mosunk, károsodhat a ruha!**
- **Figyeljünk a ruházat anyagára, annak megfelelő mosószert válasszunk! Ebben segítségünkre lehetnek a címkén megjelenő piktogramok.**
- **Használhatunk ecetet az öblítéshez is, mint nagyanyáink annak idején! Illóolajjal kombinálva pedig különböző hangulatokat „varázsolhatunk”, például ágy nemű mosásához levendula használata nyugtató lehet, vagy az ánizs távol tarthatja a bolhákat, kullancsokat, amely szintén nagyon hasznos lehet egy-egy kirándulás alkalmával.**
- **A drága illatosítók helyett ajánlatos többször, rövid ideig szellőztetni! Illatosításra tökéletes lehet egy-egy növény is, amely ezen funkciója mellett a lakásunk díszé is lehet.**
- **Lefolyótisztításra a szintén nem olcsó újdonságok helyett alkalmazhatjuk a régen jól bevált szóda-bikarbóna-ecet kombinációt, az eldugulás megelőzése érdekében pedig öntsük a lefolyóba a kávézacot! Amellett, hogy ezzel is pénzt takarítunk meg, egészségünkre sincsenek káros hatással.**

A textiltermékek változatossága miatt, a fejlődő tisztítási-kezelési eljárások útvesztőjében ember legyen a talpán, aki mindig a megfelelő módon tisztítja ruháit.

Az átlagfogyasztók, tisztítók szakemberei segítségével 1991-ben létrehoztak egy grafikus kódrendszert, amelyet alkalmazva elkerülhetjük a textiliáink károsodását.

A legfontosabbakat mi is felsorakoztatjuk:

Jelkép	Mosási eljárás
	- a legnagyobb mosási hőmérséklet 95 °C - szokásos eljárás
	- a legnagyobb mosási hőmérséklet 95 °C - kíméletes eljárás
	- a legnagyobb mosási hőmérséklet 70 °C - szokásos eljárás
	- a legnagyobb mosási hőmérséklet 60 °C - szokásos eljárás
	- a legnagyobb szokásos hőmérséklet 60 °C - kíméletes eljárás
	- a legnagyobb szokásos hőmérséklet 50 °C - szokásos eljárás
	- a legnagyobb szokásos hőmérséklet 50 °C - kíméletes eljárás
	- a legnagyobb szokásos hőmérséklet 40 °C - szokásos eljárás
	- a legnagyobb szokásos hőmérséklet 40 °C - kíméletes eljárás
	- a legnagyobb szokásos hőmérséklet 40 °C - nagyon kíméletes eljárás
	- a legnagyobb szokásos hőmérséklet 30 °C - szokásos eljárás
	- a legnagyobb szokásos hőmérséklet 30 °C - kíméletes eljárás
	- a legnagyobb szokásos hőmérséklet 30 °C - nagyon kíméletes eljárás

	- kézi mosás - a legnagyobb szokásos hőmérséklet 40 °C
	- nem mosható

A háromszögek a fehérítési eljárásokat jelentik:

Jelkép	Fehérítési eljárás
	- bármilyen oxidáló fehérítőszer engedélyezett
	- csak oxigénes/klórmentes fehérítés engedélyezett
	- nem fehéríthető/fehéríteni tilos

A természetes szárítás alap jelképe a négyzög, ezt a különböző módok szerint variálták:

Jelkép	Természetes szárítási eljárás
	- függesztve szárítás
	- csepegtetve szárítás
	- fektetve szárítás
	- szárítás árnyékban

A kör egy négyzetben jelképezi a mosási eljárás utáni dobos szárítást, a megengedett legnagyobb hőmérsékletet a jelképbe helyezett egy vagy két pont jelzi.

Jelkép	Dobos szárítási eljárás
--------	-------------------------

	- dobos szárítás lehetséges - szokásos hőmérséklet
	- dobos szárítás lehetséges - szárítás alacsony hőmérsékleten
	- dobban nem szárítható

A vasaló jelképezi a háztartási vasalási és préselési eljárást, gőzzel, vagy anélkül. A megengedett legnagyobb hőmérsékletet az ábrában elhelyezett pontok jelzik.

Jelkép	Vasalási eljárás
	- vasalás legfeljebb 200 °C talphőmérsékleten
	- vasalás legfeljebb 150 °C talphőmérsékleten
	- vasalás legfeljebb 110 °C talphőmérsékleten - a gőzöléses vasalás visszafordíthatatlan károsodást okozhat
	- nem vasalható

A hivatásszerűen végzett textiltisztítás:

A kör jelenti a textiltermékek (a valódi készbőr és a szörme kivételével) a szakemberek által végzett vegytisztítási és a vizes tisztítási eljárását.

Jelkép	Textiltisztítási eljárás
	-hivatásszerűen végzett vegytisztítás tetraklór-etilénben és minden az F jelképnél felsorolt oldószerben - szokásos eljárás
	- hivatásszerűen végzett vegytisztítás tetraklór-etilénben és minden az F jelképnél felsorolt oldószerben - kíméletes eljárás
	- hivatásszerűen végzett vegytisztítás szénhidrogénekben (lepárlási hőmérséklet 150 °C és 210 °C között, lobbanáspont 38 °C és 70 °C között)

	- szokásos eljárás
	- hivatásszerűen végzett vegytisztítás szénhidrogénekben (lepárlási hőmérséklet 150 °C és 210 °C között, lobbanáspont 38 °C és 70 °C között) - kíméletes eljárás
	- nem vegytisztítható
	- hivatásszerűen végzett vizes tisztítás - szokásos eljárás
	- hivatásszerűen végzett vizes tisztítás - kíméletes eljárás
	- hivatásszerűen végzett vizes tisztítás - nagyon kíméletes eljárás

8. Fűtés energiatakarékosan

8.1. Általános tudnivalók

Egy tipikus háztartásban a fűtésre használjuk fel a legtöbb energiát, ezért különösen fontos átgondolni, hol és hogyan tudunk energiát megtakarítani a fűtéssel. Ha nem fűtünk, télen a ház hamar lehűl. De hol távozik el a meleg levegő a házból? A meleg levegő 19%-a a falakon keresztül, 18%-a az ablakokon át és 17%-a a szellőztetés útján jut a szabadba. Fontos: Ne fűtsük az utcát! Ha ma egy házat tervezne, vagy éppen épít, akkor a falak jó szigetelése magától értetődő. Korábban azonban kevésbé figyeltek a hőszigetelésre. Azonban némi beruházással a helyzet javítható. Most persze írhatnánk azt, hogy a hőszigetelés mindent megold, de jelen kiadványnak nem az a célja, hogy több százezer forintos beruházásra beszéljük rá az olvasót. Apró trükkökre és praktikákra akarjuk felhívni az olvasó figyelmét.

INFORMÁCIÓ (i)

A termosztát 1 Celsius fokkal való letekerése, vagyis a szobahőmérséklet 1 fokkal való csökkenése kb. 6%-os energia megtakarítást eredményez.

Azokban a lakásokban, ahol az egyes helyiségekben külön szabályozhatók a radiátorok, további takarékoságot érhetünk el, ha optimalizáljuk a szoba hőmérsékletét. Az Energia Klub Hol szökik az energia? című kiadványa szerint a szabályozhatóság nyomán 12-18%-os fűtésenergia-csökkenés érhető el.

A lakás helyiségeinek javasolt, ideális hőmérséklete:

Nappali:	20-22
Hálószoza:	15-18
Gyerekszoba:	20
Fürdőszoba:	23
Konyha:	16-18
Folyosó:	15

A háló 15-18 fokos hőmérsékletét sem érezzük kevésnek, ha takarót használunk. Felesleges energiapazarlás a hálósobában 23-25 fokot tartani és takaró nélkül aludni.

INFORMÁCIÓ (i)

Életmódunkhoz tudjuk igazítani a lakás hőmérsékletét, ha szabályozható termosztátot szereltetünk be. Az új készülékek már programozhatók, segítségével a fűtési időket és hőmérsékleteket automatikusan tudjuk állítani. Ha abba a helyiségbe szereltetjük be a termosztátot, amelyikben a legtöbbet tartózkodunk, gondoljunk bele mekkora energiatakarékosságot érhetünk el, ha 5-6 fokkal alacsonyabbra állítjuk a hőfokot, ha nem tartózkodunk otthon. Az időzítésnek köszönhetően pedig mire hazaérünk a munkából, iskolából, már a kívánt és kényelmes hőfok fogad bennünket.

8.2. A tükörfólia varázsa

INFORMÁCIÓ (i)

Ha a falra szerelt radiátor mögé alufóliát helyezünk, a fűtésszámlát 5-6%-kal tudjuk csökkenteni, hiszen a fólia hővisszaverő réteggént működik, és így kevesebb hőt nyel el a fal. Emlékezzünk arra, a falakon keresztül a hő 19%-a távozik a szabad levegőbe. A radiátor mögötti fólia beszerzése ráadásul csekély mértékű beruházást igényel, s kényelem szempontjából is előnyös, ezt ugyanis egyszer kell gondosan elhelyezni a fűtőtest mögé, s ebben az esetben úgy takaríthatunk meg évente több ezer forintot, hogy egyáltalán nem figyelünk oda rá, plusz energiát nem vesz el a hétköznapiakból.

8.3. Sötétítő függöny: Miért van, ha nem használjuk?

Nem is gondolnánk, hogy a sötétítő függöny több funkciót tölt be pusztán azon kívül, hogy elzárja a napsugarakat. Az ablakok, különösen a régi fából készültek, melyek az évek alatt vesztettek tartásukból, igen rosszul tartják bent a meleget.

8.4. Fűtés a megfelelő anyaggal

INFORMÁCIÓ (i)

	Fűtőérték (kWh/kg, kWh/m ³)	Hatásfok (%)	Áram (Ft/kg, Ft/m ³)	Ft/hasznos kWh	Fűtési költség (Ft/év**)
Tűzifa	4,2	80	18	5,36	128 571
	4,2	80	25	7,44	178 571
Pellet	4,9	90	35	7,94	190 476
	4,9	90	40	9,07	217 687
Barnaszénbrikett	5,3	75	46	11,57	277 736
Földgáz min.	9,5	90	80	9,36	224 561
Földgáz max.	9,5	90	120	14,04	336 842
Olaj	11,8	90	280	26,37	632 768
Áram-nappali		100		33,00	792 000
Áram-éjszakai		100		23,00	552 000

**2
4
000
kW
h/é
v
fűté

si hőszükséglettel számolva

PRAKTIKUS TANÁCSOK (!)

- Minden helyiségben olyan hőmérsékletet igyekezzünk beállítani, ami az adott szobában folytatott tevékenységhez és a kellemes közérzethez szükséges.
- Célszerű sötét színű, vastag anyagból készült sötétítő függönyt választani, ugyanis jelentős mennyiségű meleg kiszökését gátolhatjuk meg. Fontos tudnivaló, hogy a sötétítő függöny semmiképp se érjen a radiátor felső szintje alá, ugyanis a meleg levegővel így a függöny és az ablak közötti 10-15 cm-es sávot fűtjük.

9. Hűtés energiatakarékosan

9.1. Általános tudnivaló

INFORMÁCIÓ (i)

A hűtőgép egy átlagos család áramfogyasztásának közel harmadáért felel. Folyamatosan működik, ezért is fontos, hogy energiahatékony legyen. Talán a hűtő az a háztartásban, amivel a legsokszínűbben lehet takarékoskodni, a fogyasztás ugyanis nagymértékben függ a hűtő nagyságától, elhelyezkedésétől, a használat módjától, de hűtőgépünk teljes élettartamát és jövőbeni költségeit mindenképp az energiaosztályba való besorolása határozza meg, tehát már vásárláskor oda kell figyelni, hogy energiahatékony szempontjából milyen hűtőgépet válasszunk.

9.2. Az energiaosztályokról

Mivel egy hűtő átlagos ára 50-70 ezer Forinttól kezdődik, hosszú távú befektetésnek minősül 1-1 ilyen műszaki cikk vásárlása. Fontos kérdés, hogy egy drágább készülék megtérül-e, és ha igen, mikor. Könnyen kiderülhet, hogy egy magasabb árú, de energiatakarékos hűtőgép a készülék üzemeltetési költségeit is figyelembe véve hosszú távon kevesebbe kerül, mint a hasonló kivitelű, olcsóbb, de nagyobb energiafogyasztású típus.

INFORMÁCIÓ (i)

Az energiatakarékos megértéséhez tudnunk kell, hogy mit értünk **fogyasztás és teljesítmény** alatt. A legegyszerűbb példa szerint, ha egy 1000 W teljesítményű gépet 3 órán keresztül üzemeltetünk, akkor a fogyasztása: 3 óra x 1000 W, azaz 3 h x 1 kW = 3 kWh. Körülbelül 1 kWh

energiát fogyaszt a tűzhely egy négyszemélyes ebéd elkészítésénél, vagy 9 liter tea, illetve kávé főzésekor. Ugyanennyi energia szükséges 1 nap alatt egy közepes méretű hűtőgépnél, 3-4 kg ruha mosásakor az automata mosógépnél, illetve 10 órányi tévé nézéshez. Egy hagyományos 100 W-os izzó pedig 10 óra alatt használ el ennyi energiát. Az energiatakarékosság mindannyiunk közös érdeke. A következő táblázat a különböző energiaosztályba tartozó gépek többletfogyasztását foglalja össze:

Többletfogyasztás az „A” energiaosztályhoz képest

	B	C	D	E	F	G
Hűtőgép	+30%	+65%	+90%	+110%	+135%	+160%
Mosógép	+23,5%	+47%	+71%	+94%	+118%	+141%

Az Európai Unióban az „A” energiaosztályú készülékek piaci részesedésének gyors növekedése miatt az „A” osztályon belül megjelent az „A+” és az „A++” megjelölés, melyek között az „A++” az elérhető leghatékonyabb energiafelhasználású terméket jelöli. Ezek átmeneti jelölések arra az időszakra, amíg meg nem történik az energiafogyasztás címkézési rendszerének teljes felülvizsgálata.

9.3. Mekkora az ideális?

INFORMÁCIÓ (i)

Mindig akkora hűtőszekrényt válasszunk, amekkora a háztartásunk igényeinek megfelel! Többszemélyes háztartás esetén felnőttként 60 literes térfogattal számolhatunk. Ha túlságosan nagy hűtőt veszünk, akkor jó eséllyel vagy üresen fog kongani, vagy teletömjük felesleges, soha fel nem használt élelmiszerekkel. Egyik megoldás sem kézenfekvő.

9.4. Hova tegyük?

A „hova” kérdés megválaszolásakor arra kell gondolni, hogy a hűtőgép jól szellőző helyen legyen, főleg a hátoldala. Manapság egyre nagyobb divat a hűtőt is beépíteni a konyhaszekrénybe. Egy kisebb lakásban könnyen előfordulhat, hogy a konyha kis mérete miatt a hűtő és a tűzhely egymás mellé kerül.

9.5. A használatról röviden

Minél több levegő kerül a hűtőszekrénybe, annál több energiát használ fel a gép lehűtéséhez. Ne feledjük, itt is érvényes az aranyigazság, 1 Celsius fok változás 5-6% energiamegtakarítást jelent.

Egy tipp: Egy papírdarabra rácsukjuk az ajtót, és ha könnyen ki lehet húzni, ideje kicserélni a szigetelést. A csere költsége elenyésző a rossz hőszigetelésből adódó energiavesztéshez képest.

INFORMÁCIÓ (i)

A fagyasztószekrény esetén 100 liter kihasználatlan terület egy év alatt 200 kWh feleslegesen elpazarolt energiát jelent.

Egyre inkább terjednek a No-Frost készülékek, mely hűtőknek az az előnye társaikkal szemben, hogy nem kell őket leolvasztani, mert nem képződik dér a fagyasztótérben. Azt kevesen tudják viszont, hogy ezek a csodahűtők nem csak drágábbak, de akár 30-40%-kal több áramot fogyasztanak.

Kombinált hűtő-fagyasztó készülékek átlagos napi áramfogyasztása (kWh/nap)

Készülék típusa	Átlagos új készülék	Legkorszerűbb készülékek
Nem beépített, 250 literesnél kisebb	0,79	0,55-től
Nem beépített, 250 literesnél nagyobb	0,95	0,53-tól
Beépített, 250 literesnél kisebb	0,8	0,64-től
Beépített, 250 literesnél nagyobb	0,91	0,58-től

PRAKTIKUS TANÁCSOK (!)

- **Vásárlás előtt érdemes megbizonyosodni a kiszemelt típus energiahatékonyságáról, melyről a legmegbízhatóbban az energiacímkén található adatok tájékoztatnak.**
- **Mindig akkora hűtőszekrényt válasszunk, amekkora a háztartásunk igényeinek megfelel!**
- **Ha nem megoldható a távolsága hűtő és a sütő között, tegyünk hűtőtürköt a hűtő oldalához, a sütővel közös szekrény válaszfalához.**
- **Meleg ételt semmiképp se tegyünk bele. Nemcsak mert energiapazarlás, hanem mert a hűtő élettartamának rohamos csökkenéséhez vezet. Kerüljük a hűtő ajtajának gyakori nyitogatását, illetve nyitvatartását.**
- **Az ételeket soha ne fedél nélkül tegyük a hűtőbe, a fedél nélkül párolgó meleg ételtől jobban jegesedik a hűtőfelület, a jégréteg rontja a hűtő hatásfokát és akár 30%-kal is**

megnövelheti a hűtő energiafogyasztását.

- **Gondosan állítjuk be a hőmérsékleteket! Az élelmiszerek tárolásához elegendő hűtőben a +5fok, fagyasztóban a -18 fok.**
- **Időnként ellenőrizzük a szigetelőanyag állapotát is!**
- **Ha a jégréteg vastagsága eléri az 1 cm-t, olvasszuk le, majd glicerinnel töröljük át a belső felületet, ami csökkenti a dérképződést.**

10. Légkondicionálás energiatakarékosan

INFORMÁCIÓ (i)

Természetesen nem csak ételeinket kell a megfelelő hőmérsékleten tartani és nem csak a háztartási nagy hőt kibocsátó berendezések megfelelő hőmérsékleten tartásáról kell gondoskodni. Az utóbbi 10 évben terjedtek el Magyarországon a klímaberendezések az éghajlat rohamos változása miatt. A szabadpiacon mindenféle típusú és fajtájú klímaberendezést meg lehet vásárolni. A választás azonban nem csak a pénztárcánk függvénye kell, hogy legyen.

Nem mindig a legnagyobb teljesítményű a legjobb. Nem mindegy, hogy hány m²-t szeretnénk vele lehűteni, hány helyiséget és az sem, hogy földszinti vagy emeleti szobákat. Sokan gondolják, hogy a mobilklímák hatékonyak, mert amellet, hogy olcsók, még szállíthatók is, így folyamatosan működtetve, egyik helyiségből a másikba szállítva megfelelő eredményt érhetnek el. Pedig nem. Igaz, hogy a mobilklímák ára jóval a fixen telepített társaikhoz képest kedvezőbb, de óriási hatékonyságvesztéssel jár az, ha a mobilklímákhoz tartozó kivezető cső szabadba juttatásához ki kell nyitni az ablakot vagy az ajtót. Így a hűvös levegő azonnal cserélődik a kinti nyári meleggel.

PRAKTIKUS TANÁCSOK (!)

Fixen telepített klímaberendezést vásároljunk, zárt ajtóknál működtessük, nagyságával, teljesítményével kapcsolatban pedig kérjük szakember véleményét.

11. Vízfogyasztás csökkentése

11.1. Általános tudnivalók

A fűtés után egy átlagos háztartás a vízre költ a legtöbbet. Vizet használunk főzéshez, mosogatáshoz, mosáshoz.

INFORMÁCIÓ (i)

A következő táblázat mutatja a **napi vízfelhasználást tevékenységek szerinti bontásban**:

	Kézmosás	Mosogatás (1 főre)	Napi testápolás	Tusolás	Fürdés
Melegvíz felhasználás (liter)	3-6	4-7	9-12	30-50	150-180
Melegvíz hőmérséklet (fok)	37	55	37	37	37
Energiaszükséglet (kWh)	0,1-0,2	0,2-0,4	0,3-0,4	1-1,7	5-6

INFORMÁCIÓ (i)

A legtöbb vizet fürdéshez használjuk fel. Viszont itt tudunk a legnagyobb mértékben spórolni. Nem a tisztálkodás ritkításáról van szó, hanem a mindennapi 150-180 liter víz okosabb csökkentéséről. Fürdés helyett tusoljunk! Ha megfogadjuk ezt a tanácsot, nem csak vizet használunk sokkal kevesebbet, hanem áramot is. A fürdés háromszor annyi energiafelhasználással jár, mint a tusolás. Egy 3 perces zuhanyzáshoz 30-50 liter víz, valamint 1-1,7 kWh áram szükséges, míg egy kád megtöltéséhez 120-150 liter víz és 5-6 kWh áram kell. Természetesen a választást és az energiamegtakarítást nagyban meghatározzák szokásaink, valamint az egy háztartásban élők száma. Ha nem 3, hanem 10 percig tusolunk, inkább a fürdést célszerű választani. Egy 4 fős családban szintén a fürdés a takarékosabb, hiszen nem minden személy után engedjük újra a fürdőkádat, így összességében kevesebb vizet használunk.

Egykaros keverőcsap és zuhany használata

Rengeteg vizet pazarolunk el, míg a kétsapos csaptelepen beállítjuk az optimális víz hőmérsékletet, ezért helyette érdemes egykarú csaptelepet használni.

A perlátorról

Perlátor beszerelése akár 50 százalékos vízhasználat-csökkenést is eredményezhet a perlátor beépítése, egy aprócska készüléké, mely a víz sugárhoz levegőt kever. A jobb csaptelepekbe automatikusan beépítik, de pótlólag is felszerelhető.

Termosztatikus csap- és zuhanytelep

Kissé nagyobb beruházást igényel, de a víz hőmérséklet pontos beállítása révén sok víz megtakarítható a termosztatikus szabályzóval szerelt csapokkal, melyek ráadásul önmagunk leforrázásától is megóvnak.

Melegvíz-ellátás

Mivel egy átlagos család teljes energiafogyasztásának 10-15 százalékát jelenti a melegvíz előállítása, egyáltalán nem mindegy, hány fokra melegíti a kazán vagy bojler a vizet. Egy háztartásban személyenként és naponta 20 liter 60°C-os, illetve 30 liter 45°C-os, vagy 40 liter 37°C-os melegvízre van szükség. Így a hőveszteség 60°C-os vízhőmérsékleten 53 százalék, 40°C-on viszont már csak 20 százalék. Ráadásul az alacsonyabb hőmérsékleten tárolt víz nyomán tovább él a melegvítároló és -ellátórendszer, és kevesebb a vízköképződés is.

Villanybojler

Ha nyaralni megyünk, vagy huzamosabb ideig vagyunk otthonunktól távol, mindenképp kapcsoljuk ki a vízmelegítő készüléket, legyen gáz- vagy villanyüzemű.

Vízforralás

A konyhában tea-, kávé- vagy tésztafőzéshez egyszerre csak annyi vizet forraljunk fel, amennyire éppen szükségünk van, hiszen a többi utána kihűl, és újbóli felmelegítése kétszeres energiahasználatot eredményez.

PRAKTIKUS TANÁCSOK (!)

- **A vízcsap csepegését és a vécék víztartályának szivárgását azonnal meg kell szüntetni, mert egyetlen csöpögő csap havi 150-200 liternyi vizet pazarol el értelmetlenül. Ráadásul legtöbbször csak a gumitömítés vagy a gyűrű cseréje megoldást jelent, amely nem nagy beruházással jár.**
- **Az elektromos melegvítárolókat érdemes külön villanyórán lévő áramkörrel működtetni, hiszen ezzel is 53-63 százalékos költségmegtakarítás érhető el.**

12. Fény energiatakarékosan

12.1. Általános tudnivalók

Egy háztartásban kb. 40 villanyizzó gondoskodik a megfelelő fényviszonyokról. Az, hogy milyen izzót vásárolunk, többnyire pénztárcánktól függ, de nem árt tudni, hogy ami jelenleg olcsó, az később kiderülhet, hogy sokkal több áramot vesz fel, mint egy olyan izzó, mely megvásárlásakor többbe kerül. Itt is mérlegelni kell, csakúgy, mint a hűtőgépek esetén. Néhány tényező, amire oda kell figyelni a választásnál:

- Mennyi a világításra felhasznált energia
- Mennyi energiát használ fel világításra az izzó
- Élettartam

12.2. Energiatakarékos égők

INFORMÁCIÓ (i)

Energiatakarékos égő: 1/5 energia, 10-szeres élettartam

Azon világítóttestekben, amelyek naponta a leghosszabb ideig világítanak, érdemes a villanyizzót energiatakarékos égőre cserélni. Bár ezek beszerzési ára magasabb, mintegy 80%-kal kevesebb áramot fogyasztanak, és tízszer akkora az élettartamuk, mint a hagyományos villanykörteknél, ezért hosszú távon sokkal gazdaságosabbak.

INFORMÁCIÓ (i)

Világítóttestek energiafogyasztása és élettartama

Lámpatípus	Melegítésre felhasznált energia	Világításra felhasznált energia	Élettartam (óra)
Normál izzó	95%	5%	1.000
Halogén lámpa	93%	7%	2.000
IRC-halogén lámpa	91%	9%	4.000
Kompakt fénycső	75%	25%	6.000-12.000
Fénycső	71%	29%	12.000-42.000
LED	5-15 %	85-95 %	20.000-100.000

Egy hagyományos villanykörte átlag élettartama kb. 1.000 óra, míg az energiatakarékos égők akár 8.000-12.000 órán keresztül is világítanak.

Kikapcs - bekapcs

Az energiatakarékos égő gyakori fel- és lekapcsolása megrövidítheti annak élettartamát. A gyártók a megadott élettartamot az alkalmankénti min. ¼ órás bekapcsolás esetén szavatolják. A kompakt fénycső energiahatékonysága annál jobban tud érvényesülni, minél tovább van alkalmanként használatban.

Érdemes keresni a kínálatot

A kompakt fénycsövekből egyre szélesebb a választék. Javasoljuk, hogy széles kínálatú szaküzletben vásároljon, ahol forma, fényszín és fényerő szerint is széles palettáról választhat.

Világítási teljesítmény összehasonlítása:

Főleg a nők számára okoz gondot a teljesítmények összehasonlítása. Melyik a jobb? Egy 40 W-os hagyományos izzó, vagy egy 7 W-os energiatakarékos izzó? A két villanyizzó között teljesítményben nincs különbség.

INFORMÁCIÓ(i)

Az alábbi táblázat segít eligazodni a teljesítmények összehasonlításában:

Hagyományos izzó – kompakt fénycső

Hagyományos izzó megfelelője	40 W	60 W	75 W	100 W
Energiatakarékos égő	7 W	11 W	15 W	20 W

Nem kell mindenhol fényár

Mondjon le a folyamatos világításról. Mindig csak abban a helyiségben legyen felkapcsolva a világítás, ahol éppen tartózkodik.

Okos világítás

A világítást igazítsa a használathoz: az általános megvilágítás legyen alacsony, a munkavégzés helyén viszont magas. Ez nem csak a szemnek jobb, de az atmoszférára is jó hatással van.

Válasszon jobb házőrzőt

Ha elmegy otthonról, kapcsolja le a világítást. Bár kétségtelenül kellemes érzés, ha érkezéskor fényár fogadja az embert, mindez rengeteg energiát emészt fel feleslegesen.

INFORMÁCIÓ (i)

Energia- és költség összehasonlítás a fényforrás élettartama szerint:

Energia- és költség összehasonlítás a fényforrás élettartama szerint

	Hagyományos izzó	Kompakt fénycső
Beszerzési ár	150 Ft	1.500 Ft
Teljesítmény (W)	60 W	11 W
Élettartam (óra)	1.000 h	8.000 h
Bekerülési költség 8000 világítási időre vetítve	$8 \cdot 150 \text{ Ft} = 1.200 \text{ Ft}$	$1 \cdot 1.500 \text{ Ft} = 1.500 \text{ Ft}$
Áramfelhasználás	$8.000 \text{ h} \cdot 0,06 \text{ kW} = 480 \text{ kWh}$	$8.000 \text{ h} \cdot 0,011 \text{ kW} = 88 \text{ kWh}$
Energiaköltség (bruttó)	$480 \text{ kWh} \cdot 43,21 \text{ Ft/kWh} = 20.741 \text{ Ft}$	$88 \text{ kWh} \cdot 43,21 \text{ Ft/kWh} = 3.802 \text{ Ft}$
Összesített költség (beszerzési- és áramköltség)	21.941 Ft	5.302 Ft
Megtakarítás		16.639 Ft

12.3. A jövő fényforrása a LED

INFORMÁCIÓ (i)

A LED egy félvezető dióda, amely elektromos töltésű részecskék áramlásával fényhatást hoz létre. Az újabb fejlesztésnek köszönhetően a nagyteljesítményű LED-ek már alkalmasak akár egy 40-60 W-os hagyományos wolfram szál izzó kiváltására is. Előnyei a kiemelkedően magas élettartam, kitűnő színvisszaadás, a gyakori fel és lekapcsolást jól tűrő képesség, és a rendkívül alacsony fogyasztás. Jelenleg a magas beruházási költsége miatt még nem elég népszerű. A széleskörű felhasználási területe és kedvező tulajdonságai miatt várhatóan a jövőben igen kedvelt és elterjedt fényforrás válik majd belőle.

A fénykibocsátó dióda vagy LED neve az angol Light Emitting Diode rövidítéséből származik. A LED-ek előnye, hogy a kimeneti fény előállításához alacsony áramot és feszültséget igényelnek, nagy a kapcsolási sebesség, kis helyen elférnek, ütésállóak és nagy az élettartamuk.

A LED-ek fogyasztása

INFORMÁCIÓ (i)

A LED-ek 90-95%-kal kevesebb áramot vesznek fel működésükhöz. A hagyományos halogén izzóhoz képest 1W fényt – 0,04 - 0,05 W áramfelvétellel tudja teljesíteni, azaz egy 35W-os halogén izzót kiválthatunk, egy 1,4-1,8 W fogyasztású LED-es izzóval. Árunk hamar megtérül, mivel az alacsony fogyasztásnak köszönhetően a felvett áram mennyisége alacsonyabb, így kevesebbet kell érte fizetnünk, így a világítási költségeinket drasztikusan csökkenthetjük.

A LED-ek élettartalma

A LED-ek híresek hosszú élettartalmukról. Gondoljunk csak bele, hogy hány olyan háztartási gépünk van, melyben éveken át folyamatosan világítanak LED-ek. Találhatunk ilyet a televízió készülékekben, mosógépekben, számítógépekben, sőt a mobiltelefonok háttérvilágítását is ezzel oldották meg sokáig, egyes telefonoknál még a mai napig is.

INFORMÁCIÓ (i)

Élettartalmuk 50-szer hosszabb a hagyományos halogén és wolframszál izzókénál. Nem érzékenyek a kapcsolgatásra, és felkapcsolásnál nem vesznek fel több áramot. Napi 8 óra világítás mellett átlagosan 17,1 évig nem égnek ki. Az élettartam lejártá után fényük nem kiég, hanem halványul, így halványabb teljesítménynél, akár még 50.000 óráig használhatjuk. A magas élettartamnak köszönhetően évekre elfelejthetjük izzóink cseréjét.

Izzók felmelegedése

Nagy problémát okoz a mai napig az izzók túlmelegedése. A felmelegedés miatt az élettartalmuk jelentősen csökken, tűzveszélyes, és sajnos a lámpáinkat olyan helyen kell elhelyezni, ahol kisgyermek nem férhetek hozzá, a plafon kormozódásáról a foglalatok szétégéséről, pedig ne is beszéljünk.

INFORMÁCIÓ (i)

A LED-es izzók környezetükhöz képest csupán 10-20 Celsius fokot melegszenek fel, így egy óvatlan gyermek nem égeti meg a kezét, nincs fölösleges kondicionálás, nem kormozza a plafont, élettartalmukat nem csökkenti az izzóknak, valamint a zárt helyeken nem kell tűzveszélytől félni.

Összegezve, a LED-es izzók alacsony fogyasztásuknak, és extra hosszú élettartalmuknak köszönhetően drasztikusan csökkenti világítási költségeinket, valamint áruk 8-12 hónap alatt megtérül, így olyan mintha nem költöttünk volna semmit izzóinkra, ráadásul az alacsony fogyasztást még hosszú évekig biztosítja számunkra.

	Fogyasztás	Élettartam	Ár	Fogyasztás 50.000 órára (kW)	Fogyasztás 50.000 órára (Ft)	Bekerülési költség 50.000 órára	Összesen
Wolframszálas izzó	60 W	1 000 óra	80 Ft	3 000 kW	108 300 Ft	4 000 Ft	112 300 Ft
Halogén égő	40 W	1 000 óra	500 Ft	2 000 kW	72 200 Ft	25 000 Ft	97 200 Ft
Kompakt fénycső	15 W	3 000 óra	1 000 Ft	750 kW	27 075 Ft	16 660 Ft	43 735 Ft
High power LED-es izzó	3 W	50 000 óra	4 990 Ft	150 kW	5 415 Ft	4 990 Ft	10 405 Ft
60 LED izzó	1,4 W	50 000 óra	3 120 Ft	70 kW	2 527 Ft	3 120 Ft	5 647 Ft

PRAKTIKUS TANÁCSOK (!)

- Napi egy-másfél óra használati idő már indokolhatja a hagyományos izzó energiatakarékosra való cserélését.
- Ezért olyan helységekbe ahol gyakori a fel és lekapcsolás, a hagyományos izzó jobb megoldás.
- Rendszeresen tisztítsa meg a világítótestet és az izzót is, de csak akkor, ha meggyőződött az áramtalanításról.
- Betörés elleni védelemhez használjon inkább időkapcsolót és mozgásérzékelőt.

13. Apró takarékosági trükkök a konyhában

13.1. Általános tudnivalók

A háztartások nagy részében a gáztűzhelyet felváltotta a villanytűzhely, mely sok energiát fogyaszt ugyan, de az energiafelvétellel tudunk takarékoskodni sütés-főzés közben is.

Mínusz 10 perc

Ha az étel sütési ideje több mint 40 perc, nem kell megvárnia, míg az étel teljesen elkészül.

Előmelegítés nélkül

A sütő előmelegítésére legtöbbször nincs szükség. Ez különösen az újabb modellekre, és a hő-légkeveréses sütőkre igaz. Az előmelegítés csak ritkán, például kenyérsütésnél, vagy kelt tészták sütésénél szükséges.

Több fogást egyszerre

Még nem szoktunk hozzá teljesen a villanytűzhely adta előnyökhöz. Berögződés, hogy mindig a sütőtér közepén tudunk csak szépen sült húsokat és remek süteményeket sütni. Az új, s leginkább a légkeveréses sütőknél ez már nem így van. A légkeverés lényege épp az, hogy a levegőt forgatva, a hőt kiegyenlítve süti az ételeket, így egyszerre több szinten is készülhetnek a fogások, egységnyi idő- és energiafelhasználás mellett.

Sütögetés kicsiben

Néhány szelet kenyér megpirításához, melegszendvics készítéséhez, vagy néhány kolbász grillezéséhez gazdaságtalan bekapcsolni a tűzhelyet. A tűzhellyel akár három- vagy négyszeres energiát is elhasználhat, szemben a kenyérpíró vagy mini-grill alkalmazásával.

Fazekat a főzőlaphoz

Ha az edény túl kicsi, értelmetlenül vész el a hő és az energia, ha viszont túl nagy, értelemszerűen tovább tart az étel elkészítése.

Fedőt rá!

A fazekakhoz jól illeszkedő, jól záródó fedőt használjon. Így a hő a fazékban marad, míg a ferdén a

fazékre helyezett fedő akár meg is háromszorozhatja az étel elkészítéséhez szükséges áramfelhasználást.

Több önbizalom, kevesebb fedőemelgetés

Próbáljon minél ritkábban belekukkantani a fazékba, illetve minél kevesebbszer kinyitni a sütő ajtaját, mert a túlzott kíváncsiság aránytalanul sok energia elpazarlásával jár.

Kevés vízben több tápanyag

Főzni kevés vízben is kiválóan lehet. Négy adag burgonyát például tökéletesen megfőzhet egy csésze vízzel. A zöldségek kevés vízzel történő párolása során még a vitaminokat is megmentheti.

A takarékos kukta

Jusson eszébe újra a szinte már teljesen elfeledett kukta. Ha kuktában főz, áramfelhasználásnak akár 40%-át, míg az időráfordításnak akár 30%-át is megtakaríthatja.

13.2. Villanytűzhely vagy mikrohullámú sütő

INFORMÁCIÓ (i)

Mennyi áramot fogyaszt évente a villanytűzhely egy átlagos háztartásban?

Háztartás létszáma	Éves fogyasztás (kWh)
1	kb. 195
2	kb. 390
3	kb. 445
4	kb. 575

Mikrohullámú sütő vagy villanytűzhely? A céltól függ!

Ha tejet melegítünk 10 °C-ról 60 °C-ra...

	Mikrohullámú sütő 750 W		Főzőlap	
200 ml	1,06 perc	0,025 kWh	1,32 perc	0,032 kWh
400 ml	2,02 perc	0,045 kWh	2,17 perc	0,046 kWh

Ha burgonyát főzünk ebédre...

	Mikrohullámú sütő 750 W		Főzőlap	
250 g	10,8 perc	0,145 kWh	23 perc	0,093 kWh
400 g	17,76 perc	0,268 kWh	23 perc	0,160 kWh

Mikrohullámú sütő a kis adagokhoz

Az ételek felmelegítésére, illetve 400 gramm alatti, kis mennyiségek párolására a mikrohullámú készülék a legtakarékosabb megoldás, a tűzhelynél lényegesen kedvezőbb energiafelhasználással.

Melegítéshez igen, fagyasztáshoz nem

A mikrohullámú készülékek legáltalánosabb felhasználási célja a melegítés és a mirelit ételek kiolvasztása, de tudnia kell, hogy utóbbi bár praktikus, de korántsem energiatakarékos eljárás.

INFORMÁCIÓ (i)

Sütés előmelegítéssel?

Sütnivaló	Energiafogyasztás		
	Előmelegített sütővel	Előmelegítés nélkül	Megtakarítás
Kevert sütemény	1,7 kWh	1,4 kWh	17 %
Malacsült	2,2 kWh	1,8 kWh	18 %

Párolás mikróban

A párolási időt csökkentheti, ha az ételeket egyenletesen osztja el az edényben. A mikrohullámok csak 3-6 cm mélyen jutnak be az ételbe, ezért ha megoldható, párolás-melegítés közben néhányszor keverje át az ételt.

Mikrózáshoz is elkél a fedő

Melegítésnél takarja le a tányért egy mikrohullámú készülékhez használható fedővel, főzésnél pedig használja a mikrózható edény fedőjét. Így nem vész el a hő.

PRAKTIKUS TANÁCSOK (!)

- Zárja le kb. 10 perccel korábban a tűzhelyet, a maradék hő így is készre süti a fogást.
- A sütemények, sült húsok és felfújtak akkor is tökéletesen sikerülnek, ha a még hideg sütőtérbe helyezi be őket, és ezzel akár 20% energiát is megspórolhat.
- A sütőt csak nagyobb mennyiségek sütéséhez használja, és készítsen el párhuzamosan akár több fogást is. A hőkihasználás így a leggazdaságosabb.
- Figyeljen arra, hogy a főzőlap átmérőjéhez illeszkedő méretű fazekat, és ahhoz teljesen passzoló méretű fedőt válasszon. Ez biztosítja a legoptimálisabb hőátadást.
- A mélyhűtött élelmiszerek kiolvasztásának legokosabb módja, ha időben kiveszi azokat a mélyhűtőből és a hűtőszekrényben lassan, fokozatosan hagyja kiolvadni.

14. Háztartási kisgépek és az energiatakarékosság

A háztartási gépeink kiválasztásánál első és legfontosabb követelmény az energiahatékonyság szempontjából, hogy csak akkor teljesítményű háztartási készüléket vásároljunk, amire valóban szükségünk van, ezáltal nem fogyasztunk feleslegesen energiát.

14.1. Energia megtakarítás a mosás közben

Az új mosógépek a nyolcvanas évek készülékeivel szemben akár 60%-kal is kevesebb áramot fogyasztanak. A vízfelhasználás azóta majdnem negyedére esett mosásonként, átlag 150 literről 39 literre. Új készülék vásárlása során az ár és a készülék tudása mellett szolgáljon fontos szempontként a minden gépen kötelezően feltüntetett EU címke, amely az energia- és vízfogyasztás mellett a mosási hatékonyságról, a maximális töltési súlyról és a centrifugálási sebességről is ad információt.

Mosógép előszabályozó használatával is energiát takaríthatunk meg. Az áztatási programok révén alacsonyabb hőmérsékleten lehet mosni, ez további energia-megtakarítást eredményez. Ebben az esetben az előmosástól el lehet tekinteni.

A normál szennyezettségű ruha már 60 fokon is tiszta lesz, ezen a hőmérsékleten már a baktériumok is elpusztulnak. A ruhák főzésére, 95°C-on történő mosására csak egészen kivételes esetekben lehet szükség. A legtöbb esetben a 30-40 fokos mosás tökéletes eredményhez vezet, lényegesen kevesebb energia felhasználásával. A modern készülékek két csatlakozással rendelkeznek, külön a meleg- és hideg vízhez, ezáltal a készülék direktben rácsatlakoztatható a melegvízellátásra.

Energetikai szempontból az a legoptimálisabb mosás, ha a meleg vizet napenergia felhasználásával nyerjük. Kiváltképp igaz ez a nyári hónapokra, amikor a napkollektoros rendszer által előállított meleg vízzel teljes egészében ki tudjuk elégíteni a mosáshoz és tisztálkodáshoz használt meleg víz szükségletünket, mindemellett hozzájárulunk a kollektoros rendszer kihasználtságának növeléséhez, ezáltal tovább csökkentve az energiára fordított kiadásokat.

A makacs foltokat inkább kezelje egyedileg, ahelyett, hogy az egész töltet mosnivalót magas hőmérsékleten, sok mosószer hozzáadásával mosná.

INFORMÁCIÓ (i)

Mennyi áramot fogyaszt évente a mosógép egy átlagos háztartásban?

Háztartás létszáma	Éves fogyasztás (kWh)
1	kb. 70
2	kb. 125
3	kb. 200
4	kb. 265

A normál mosógép áram- és vízfogyasztása független attól, mennyi ruhát rak a mosógépbe: fél töltnél ugyanannyi áramot és vizet elfogyaszt, mintha a mosódob tele lenne.

A mosószer adagolásánál vegye figyelembe a víz keménységi fokát, és ha lehetséges, mondjon le az öblítő használatáról (pl. törölköző mosásánál). Vegye figyelembe, hogy a mosószeres rendkívüli mértékben terhelik a környezetet.

Általában nincs értelme túlzott fordulatszámra állítani a centrifugát. Ha 1.200 helyett 800 fordulatszámmal végzi feladatát a készülék, egyharmaddal kevesebb energiát használ. Más a helyzet, ha mosást követően a ruha nem a szabad levegőn, hanem szárítógépben szárad. Ebben az esetben a magas fordulatszámú centrifugálás adja a gazdaságosabb megoldást. Így ha például 800 helyett 1.000 fordulatszámon centrifugálja a ruhát, a szárítógép akár 20-25%-kal kevesebb energia felhasználásával fogja megszáritani azt.

A mosott ruha szárításának leginkább energiatakarékos módja még mindig a teregetés és a természetes száradás, de az idő- és helytakarékos szárítógépet már nagyon sok háztartás nem tudná nélkülözni. Ha szárítás után rögtön nekikezdsz a vasalásnak, a ruhának nem kell teljesen száraznak lennie, azaz gépi szárításához kevesebb idő és energia is elegendő.

Az öblítő használata a mosás során felesleges, mert a szárítógépben a ruha puha marad. Csak a műszálas ruhák esetén van szükség az öblítő használatára, ami megakadályozza a ruhaneműk elektrosztatikus feltöltődését.

Száritási idő és áramfelhasználás a szárítógépnél, különböző fordulatszámon

Centrifuga fordulatszám (fordulat/perc)	Áramfogyasztás (kWh)	Száritási idő (perc)
800	3,3	80
1000	2,8	75
1200	2,5	70
1400	2,3	65
1600	2,1	58
1800	2,0	56

Vannak készülékek, amelyek ötvözik a mosó és szárítógépet. Ezek a kombinált mosó-szárítók nagyon sok áramot fogyasztanak, sokkal többet, mint a két készüléktípus külön.

PRAKTIKUS TANÁCSOK (!)

- **Kerüljük a ruhával csak félig töltött mosógép használatát, vagy ha van rá mód, ilyenkor mindenképp kapcsoljuk be a fél adag funkciót, mely kevesebbet vizet és áramot használ.**
- **Mosógép a víz felfűtéséhez használja a legtöbb áramot, ezért mosson alacsonyabb hőfokon, mondjon le az előmosásról és válasszon energiatakarékos, vagy rövidprogramot. Ezzel akár az áramfelhasználás egyharmadát is megtakaríthatja.**
- **Új mosógép vásárlásakor figyeljen arra, hogy a készülék külön a meleg vízre is csatlakoztatható legyen.**
- **Válasszon olyan készüléket, ahol a mosási hőfok a mosási programtól függetlenül, egyedileg állítható.**
- **Használja ki a mosódob teljes befogadóképességét.**
- **Vásárlásnál olyan készülék mellett döntsön, amelynek vezérlése nedvességfüggő, például az azonnal vasalásra kerülő ruhákhoz külön programot biztosít.**
- **Amennyiben mosáskor 60 fokos mosóprogramot választunk nem szükséges előmosást és 95 fokos programot alkalmazni, így 35-40 % villamos energia takarítható meg.**

14.2. Energia megtakarítás számítástechnikai eszközök használata közben

INFORMÁCIÓ (i)

A villanyáram-felhasználás egyre fontosabb szereplője a számítógép, amely, mivel egyre többet üzemel minden lakásban, egyre több áramot is fogyaszt.. Ha épp nem ülünk a gép előtt, a legjobb, ha kikapcsoljuk a monitort, mely addig sem fogyaszt áramot. Általában bekapcsoljuk a számítógépet és a perifériákat (nyomtató, fax, stb.) és amikor befejezzük a rajta végzett tevékenységet, egyszerűen ott hagyjuk, és más tevékenységet végzünk. A számítógép egy bizonyos idő után ugyan készenléti módra vált, de az igazi megoldás, ha kikapcsoljuk. Egy 300 W-os készülék 5 órai üresjáratban fölöslegesen 1500 W-ot fogyaszt, ami egy hónapban 45 kW-ot jelent.

PRAKTIKUS TANÁCSOK (!)

- **Az áramfogyasztásán az operációs rendszer energiafelhasználásának beállításával és a képernyőkímélő feketére váltásával javíthatunk**

14.3. Energia megtakarítás a szórakoztató elektronika alkalmazásakor

INFORMÁCIÓ (i)

Minden távirányítóval rendelkező készülékünk 5-10 W készenléti teljesítményt fogyaszt (TV, rádió, DVD, stb.), ha csak távirányítóval kapcsoljuk ki, és nem a készüléket magát, akkor bizony egy-két energiatakarékos égő fogyasztását használják fel.

A töltőket - különösen a mobiltelefon töltőket - mindig húzzuk ki a konnektorból a használatot követően, mert ha nincs rájuk csatlakoztatva készülék, akkor is vesznek fel áramot.

Ha csak azért, hogy szóljon valami a lakásban, ne kapcsoljuk be a TV-t.

Összegezve elmondhatjuk, hogy a lakásunk energiafelhasználását nagymértékben csökkenthetjük a háztartási gépeink kapacitásának maximális kihasználásával, fűtési, szellőztetési és árnyékolási szokásaink pozitív irányú megváltoztatásával, energiatakarékos és hatékony lakás megvilágítás alkalmazásával valamint a felesleges energiafogyasztást eredményező készenléti állapotú készülékek kikapcsolásával.

Kerüljük a készenléti módot: Ne hagyjuk készenléti állapotban a háztartási és szórakoztatóelektronikai eszközöket, mert azok havi vagy éves szinten ebben az állapotban is számottevő mennyiségű áramot pazarolnak el.

14.4. Stand-by üzemmód

Folyamatos készenlét, de milyen áron?

A szórakoztatóelektronikában a folyamatos készenléti (azaz stand-by) üzemmód hiánya ma már elképzelhetetlen. Egy átlagosan felszerelt, televízióval, video- vagy dvd-készülékkel, hifi-berendezéssel stb. ellátott háztartást a rejtett energiafogyasztást elkövető készülékek sokasága akár évi 440 kWh felesleges áramfogyasztással is terhelheti. A kényelemnek tehát ára van. Kérdés, ér-e annyit, hogy készülékei azonnali szórakoztatásra készek legyenek, avagy túl nagy fáradságot jelent-e a távirányító helyett magát a készüléket kikapcsolni?

INFORMÁCIÓ (i)

Áramfogyasztás stand-by üzemmódban, az elpazarolt energia

Készülék	kWh/h	Számítási alap	Éves áramfogyasztás (kWh)
Számítógép monitorral	0,040	8 óra/nap 220 nap/év	70

Színes tintasugaras nyomtató	0,045	8 óra/nap 220 nap/év	79
Lézernyomtató fekete-fehér	0,025	8 óra/nap 220 nap/év	44
Szkenner	0,012	8 óra/nap 220 nap/év	21
Fotómásoló	0,070	8 óra/nap 220 nap/év	123
Fax	0,010	24 óra/nap 365 nap/év	88
Üzenetrögzítő	0,003	24 óra/nap 365 nap/év	26
Vezeték nélküli telefon	0,006	24 óra/nap 365 nap/év	53
Színes tv	0,007	20 óra/nap 365 nap/év	51
Szatellit vevő	0,009	24 óra/nap 365 nap/év	79
Hifitorony	0,012	20 óra/nap 365 nap/év	88
Videólejátszó	0,008	23 óra/nap 365 nap/év	67
Rádiós óra	0,0015	23 óra/nap 365 nap/év	13
A kávéfőző elektronikus órája	0,002	24 óra/nap 365 nap/év	18

PRAKTIKUS TANÁCSOK (!)

- Készülékvásárláskor hasonlítsa össze a különböző eszközök stand-by üzembeli fogyasztását is. Modern készülékeknél ez nem haladhatja meg az 1 Watt-ot.